



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

HE 42/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunta
Sivistysvaliokunta 14.5.2024

Tarja Leblay
opetusneuvos



Esityksen sisältö

- Opetushallitus ja valtionhallinnon kielitutkinnot (VKT)
- Maksuton suoritusoikeus ja yo-tutkinnon suorittaneet
- Maksuttoman suoritusoikeuden tarkoituksenmukainen kohdentaminen
- Maksuton suoritusoikeus ja ulkomaalaiset korkeakoulututkinnot
- Kolmen kerran maksuton ilmoittautumisoikeus
- Esityksen kustannusvaikutukset Opetushallitukselle
- Korkeakoulujen panos asiaan
- Säädöksen voimaantulo

Opetushallitus ja valtionhallinnon kielitutkinnot (VKT)

- *Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta, 424/2003, 11 §:*
 - Opetushallitus vastaa järjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä toimeenpanon valvonnasta.
 - Opetushallituksen yhteydessä toimivat suomen kielen tutkintolautakunta ja ruotsin kielen tutkintolautakunta (*kielitutkintolautakunnat*).
- *Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa, 481/2003, 3 §, 1 §:*
 - Opetushallitus nimeää suomen kielen tutkintolautakuntaan ja ruotsin kielen tutkintolautakuntaan kumpaankin viisi jäsentä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.
 - Lautakuntien kokoukset tutkintojen toimeenpanoa varten pidetään yleensä kerran kuukaudessa.

Maksuton suoritusoikeus ja yo-tutkinnon suorittaneet

- Yo-tutkinnon suorittaneiden henkilöiden lukumäärä ongelmallinen
- Esityksen päätavoite: *ruotsinkielisten* hakeutuminen korkeakoulututkintoa edellyttäviin valtionhallinnon virkoihin (kelpoisuusvaatimuksena erinomainen suomen kielen suullinen ja kirjallinen taito)
 - > tavoitteen toteutuminen tulisi voida taata
- VKT-järjestelmän tehtävien soveltuminen yo-tutkinnon suorittaneille
- Valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmän toiminnan vaarantuminen liiallisen kuormittumisen kautta

Maksuttoman suoritusoikeuden tarkoituksenmukainen kohdentaminen

- Lähtökohtaisesti kyse julkishallinnon virkoihin vaadittavasta suomen kielen erinomaisen suullisen ja kirjallisen taidon osoittamisesta
- Esityksen kohderyhmien tulisi olla seuraavat:
 - 1. ruotsin kielellä koulusivistyksensä ja korkeakoulututkintonsa kypsyysnäytteen suorittaneet ja
 - 2. ulkomailla korkeakoulututkintonsa suorittaneet suomalaiset henkilöt

Maksuton suoritusoikeus ja ulkomaalaiset korkeakoulututkinnot

- Maksuttomuuden rajaaminen Suomessa suoritettuihin tutkintoihin
 - poikkeus: Suomen kansalaisten ulkomailla suorittamat korkeakoulututkinnot
- Jos maksuttoman suorittamisen kohderyhmän rajaaminen ei ole mahdollista yllä kuvatulla tavalla
 - 1. Poistetaan 2 momentin 2-kohta eli maksuttomuus henkilöiltä, jotka ovat vasta suorittamassa korkeakoulututkintoa.
 - Ulkomaisten opinto-oikeuksien todentaminen ongelmallista
 - 2. Rajataan maksuton suorittamisoikeus 3-kohdan mukaisiin tilanteisiin eli korkeakoulututkinnon suorittaneisiin.

Kolmen kerran maksuton ilmoittautumisoikeus

- Suorituskertojen määrästä ja niiden määrittelystä tulisi säätää yksityiskohtaisesti.
- Ilmoittautumisten perumiset ja no-show -tapaukset
- Ilmoittautumiseksi tulisi laskea jokainen merkintä, joka löytyy Opetushallituksen ilmoittautumisjärjestelmästä lain voimaantulon jälkeen, olipa ilmoittautuja sitten tullut tutkintopäivänä paikalle tai ei.

Esityksen kustannusvaikutukset Opetushallitukselle

- Maksuttomuuden vaikutus kielitutkintojen suoritusmääriin ei ole luotettavasti arvioitavissa käytettävissä olevilla tiedoilla.
- Esityksessä ei ole ilmoittautumisjärjestelmään aiheutuvien kertaluonteisten kulujen lisäksi huomioitu Opetushallituksen muita VKT-järjestelmän ylläpidosta aiheutuvia kuluja.
- Suoritusmäärien lisääntyessä Opetushallituksen kustannusten arvioidaan myös kasvavan, eli maksuttomuuden kustannusvaikutuksia arvioitaessa perimättä jäävien tutkintomaksujen osuus ei yksinomaan.
- Vuosia 2025–2027 koskevaan tarkistettuun kehyspäätökseen sisällytetty 72 000 euron määrärahalisäys Opetushallituksen toimintamenoihin ei tule kattamaan kaikkia lisääntyviä kustannuksia.
- Julkisen talouden suunnitelmassa on mittavia leikkauksia opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ja siten myös Opetushallituksen toimintamenoihin.

Korkeakoulujen panos asiaan

- Opetushallitus kannattaa ehdotusta, jonka mukaan tulisi selvittää, miten valtionhallinnon henkilöstöltä vaadittavat kieliopinnot voitaisiin suorittaa osana korkeakoulututkintoa.
 - Korkeakoulujen osallistaminen asian suunnitteluun

Säädöksen voimaantulo

- Maksuttomuuteen liittyvät ehdotukset tulevat vaikuttamaan VKT-tutkintojärjestelmässä
 - tutkintojen vastaanottamiseen ja järjestämiseen
 - erinomaisen taidon tutkinnossa käytettävään sähköiseen ilmoittautumisjärjestelmään.
- Järjestelmästä puuttuu mm. maksuttomuuden mahdollistava toiminnallisuus.
- Muutoksesta tiedottaminen tulee hoitaa asianmukaisesti.
 - Muun muassa näiden syiden vuoksi ehdotamme, että lain voimaantulon tulisi tapahtua *aikaisintaan vuoden 2025 alussa*.



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Tarja Leblay

FT, opetusneuvos
Tutkintojen ja kieliosaamisen tunnustaminen
Opetushallitus
PL 380 (Hakaniemenranta 6)
00531 Helsinki
puh. 0295 331 125

www.oph.fi

